

“PER SI EL TEU CUNYAT DEMANA” O COM DEFENSAR LA RBU A LA TAULA DE CASA

La RBU no funcionaria perquè no és justa

Tots hem sentit allò de que la RBU no és justa perquè la rep igual un pobre que Amancio Ortega. Però resulta que és igual de just socialment! Com és això possible?

Molt senzill, perquè associada amb la RBU hi ha els impostos. Això fa que si Amancio rep un ingrés mensual de, posem, 1000 € (una quantitat per ell irrisòria), aquesta quantitat es retornaria íntegrament (amb encara més diners) a l'administració gràcies al sistema impositiu. Si, en canvi, paguem 1000 € a un jove de manera incondicional potser paga el lloguer i es pot emancipar, cosa que abans no podia fer a causa del fet que sols rebia un sou precari. Així, els efectes de la RBU són diferents sobre una jove com nosaltres i Amancio: La primera se'n beneficia i l'altre, tot i que la rebi, la finança i la retorna.

Ara bé, més important és pels efectes que té socialment en salvar-nos del naufragi. Les ajudes actuals no són justes perquè, en cas de necessitat, t'has d'ajustar a unes condicions que et facin beneficiari de les ajudes (fet que no sempre és fàcil de justificar). Així, s'ha d'acreditar una situació de pobresa o de necessitat per poder-hi accedir. Tot plegat fa que moltes ajudes tinguin persones que podrien demanar l'ajuda i no la demanen (per la burocràcia o per l'estigma) i gent que necessitaria l'ajuda i que no la poden demanar (per falta d'un requisit mínim, per exemple). I, per si no n'hi hagués prou, les ajudes actuals sempre actuen a posteriori, quan ja estàs en la mala situació. La RBU assumeix que tothom, sense justificacions ni estigmes, pot passar per mals moments sense haver d'esperar a tocar fons per ajudar.

Posem l'exemple d'una jove que viu a un poble de Catalunya sense molt transport públic. El sou que té no li basta per estalviar més enllà de poder pagar la matrícula de la universitat. Viu mes a mes (una realitat, de fet, bastant universal entre el jovent). Depèn del cotxe que té de segona mà per poder anar a treballar al poble del costat, on fa de cambrera a l'estiu. Imaginem que el cotxe se li romp i que ningú no la pot ajudar a pagar la reparació ni fer un préstec. O pitjor, que s'ha de comprar el cotxe nou. Cada dia acaba per fer tard a la feina perquè no té com arribar-hi més enllà del bus impuntual. El cap es cansa i la treu o, simplement, decideix no renovar contracte. Ara té un sou menys, un cotxe a pagar i una matrícula pendent de pagament a l'espera d'una beca que sembla mai arribar (i resant per no suspendre cap assignatura perquè no li retirin l'ajuda!). Amb la RBU podria assumir el mínim cost extra de pagar el cotxe o poder respirar tranquil·la que, com a mínim, la matrícula la podria pagar. La RBU no és la solució a tots els mals, però podria fer que aquesta jove pogués estudiar amb la mateixa tranquil·litat que altres companyes seves. Així, la RBU evita, abans que passi, que ella es trobi en una situació límit.

La RBU és una pagueta i es perd la cultura de l'esforç!

Segur que has sentit allò que la RBU estupiditzaria a la gent: sense haver de treballar, viurien de les ajudes. La típica que “es perd la cultura de l'esforç”. Però, seria així?

Imaginem per un minut que tenim 1000 persones a un tanc que està a punt d'omplir-se d'aigua. Molts que no saben nedar moriran ofegats. Per salvar-los tenim 10000 euros.

Hi ha l'opció 1 “de la cultura de l'esforç”

Ens gastam els 2.000 euros en pagar un entrevistador que miri com són les 1000 persones per saber amb quins criteris s'han de donar ajudes. Fan una llista de criteris. Demanen a la gent que s'apunti a unes llistes en funció dels criteris de la seva habilitat per no ofegar-se. A continuació ens gastam 7.000 euros en pagar instructors de natació pels que no saben com no ofegar-se (o, millor dit, dels que ho han al·legat). I és que clar, “Dóna-li a un home una armilla salvavides i aquell dia no s'ofegarà, ensenya-li a nedar i no s'ofegarà durant tota la seva vida”. Amb els 1.000 euros sobrants, comprem alguns flotadors i els repartim als que creiem que ho poden passar més malament.

Resultat: dels que sabien nedar, alguns s'ofeguen. De la resta, la majoria, també.

Opció d'una ajuda universal.

Amb els 10.000 euros comprem 1.000 flotadors. Tothom viu.

I és que per molt que sapiguem nedar, davant les crisis socials, econòmiques i climàtiques que vivim, tots ens podem ofegar. En un context d'incerteses i on el sistema ens ofega a totes, quina opció té més sentit?

La RBU desincentiva treballar

Doncs resulta que a l'Índia i a Kènia hi havia evidències que els joves iniciaven més activitats econòmiques pel seu compte. També a l'Índia, la cerca activa de feina va augmentar, ja que molta gent podia deixar endarrere el fet d'encadenar ajudes que els condicionaven a haver d'assumir la pobresa per poder-les rebre. Al pilot de l'Iran, és cert, hi havia joves que varen deixar de treballar, però per formar-se més, per reprendre estudis. I a casa nostra, quan es va demanar qui deixaria el treball, sols un 4% va al·legar que ho faria si rebia una RBU.

I això passa perquè la RBU cobreix les necessitats materials per viure, però també per poder iniciar noves maneres de cooperar en el món laboral i professionals. El problema és que permet renunciar a treballs precaris amb la seguretat de no haver de viure en la pobresa més absoluta o poder denunciar a abusos amb la seguretat que, tot i no tenir atur, tenc assegurades les necessitats bàsiques. Així, no desincentiva treballar, desincentiva treballar baix abusos, condicions no

PLATAFORMA JUVENIL EN
DEFENSA DE LA RBU

volgudes o permet repensar on volem treballar i per quin motiu.

És més encara, la RBU permet valorar i repensar aquells treballs que avui en dia no estan remunerats, com les cures i els treballs reproductius, que recauen molt sobre les dones. Així, permet que moltes dones que segueixen assumint les tasques de la llar mentre depenen dels ingressos de l'home o d'altres fonts patriarcals poden emancipar-se o iniciar noves vides i activitats, habilitant la possibilitat de repensar aquestes càrregues contra elles. De fet, ja en els anys 70, amb el Negative Income Tax (una pseudo-RBU americana) es va veure que, sense baixar les taxes d'activitat, moltes persones i especialment dones optaven per baixar la intensitat de la feina per poder-ho fer compatible amb altres vides i altres activitats, alliberant-se temps. El mateix va passar a Alaska recentment, amb un ingrés incondicional provinent dels beneficis estatals de la venda del petroli.

La RBU sortiria molt cara!

Segur que has sentit que “si a tothom li donam 500€ al mes, superaria el pressupost de quasi tot Catalunya!”. Idò anem a fer matemàtiques.

El càlcul del teu estimat cunyat és que cost de la RBU= 500€ x cada habitant.

Ara bé, amb el sistema d'imposts progressius (on qui més té més paga), hi ha gent que retorna íntegrament la RBU (i més!). Per altra banda, n'hi ha que ho fan en part. I per l'altra, n'hi ha que, evidentment, són beneficiaris de l'ajuda.

Així, el cost real és el cost de les persones beneficiàries, però llevat també el que retornen els que paguen amb els seus impostos la RBU, els contribuents. Si voleu quedar encara millor podeu dir que “el cost de la RBU és, en realitat, la suma d'una sèrie aritmètica finita”. Així, el cost real d'una RBU és entre 1/10 part o 2/3 del que la gent se pensa que costa (en funció de com siguin els impostos que s'hi apliquen als contribuents, clar).

Però és que encara hi ha més! Amb la RBU es redueixen ingents costos administratius en serveis socials de tràmit d'ajudes, de personal que revisa els condicionants de les joves i famílies... Tot per no parlar de determinades ajudes que desapareixerien, ja que la RBU supliria la seva acció. A banda dels estalvis que dona gràcies a les millores en el benestar de les persones: si la RBU té efectes en salut pública o en educació, calculeu les ingents quantitats que estalviem en aquests sectors gràcies a la RBU! Tot plegat encara rebaixa més el cost de la mesura.

Segons alguns estudis, a Catalunya suposaria un cost del 3.5% del PIB, un punt per sota del que es dedica en educació i tres per sota de sanitat. La RBU no és barata, cert. Però a escala de cost-benefici, no és una mesura que pogués arribar a ser menys eficient que altres. O no tant com el teu cunyat s'imagina, això segur.

PLATAFORMA JUVENIL EN
DEFENSA DE LA RBU

La RBU, on s'ha provat, no ha funcionat

Primera pregunta: a quin país s'ha implementat? Perquè la RBU com a tal mai s'ha implementat de manera generalitzada i permanent a cap Estat. Més enllà de pilots o ajudes molt semblants a la RBU, no s'ha tingut res. Però posats a parlar d'experiències, anem:

- Finlàndia: segur que t'han dit que “a Finlàndia no va funcionar”. Bé, per començar, no era una Renda universal, ja que anava dirigida sols a persones en situació d'atur. S'assemblava més a un Ingrés Mínim Vital, però sense condicionalitats excessives. L'objectiu era veure si s'aconsegua millor inserció en el mercat laboral fet que, efectivament, no va donar-se de manera significativa. Ara bé, sí que va millorar el benestar de qui la rebia, emocional i material.
- Corea: A Corea s'ha fet un pilot de joves. A tots els joves de 24 anys d'una província coreana se'ls ha atorgat una renda mensual universal. El resultat també són millores en salut mental, en optimisme pel futur, reducció de la inestabilitat econòmica i, fins i tot, un possible augment de la intensitat de treball.
- EUA: A un tribu indígena dels EUA es va decidir repartir uns ingressos del casino que es tenia entre tots els membres de la tribu en qüestió. Resultava que en aquell moment s'estava fent una investigació allà que va permetre fer un quasi-experiment sobre la renda universal. Els resultats són clars: els joves reduïen addiccions, baixava criminalitat i es millorava el benestar col·lectiu.
- Barcelona: No era una renda bàsica, però sí un ingrés mínim en comunitats vulnerables de la ciutat. El resultat és similar als anteriors, però fent incidència en un increment de la participació comunitària i associativa en el barri.

La RBU necessita més investigació i pilots, també d'implementació avaluada. Ara bé, no es pot dir que on s'ha provat no ha funcionat.

Referències per més informació

esbasic.com

Consulta els materials informatius del [pla pilot de la RBU](#).

Consulta el nostre [niu de recursos](#)!